

Súd: Krajský súd Žilina
Spisová značka: 6Co/22/2019
Identifikačné číslo súdneho spisu: 5810201489
Dátum vydania rozhodnutia: 24. 04. 2020
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: Mgr. Katarína Beniačová
ECLI: ECLI:SK:KSZA:2020:5810201489.7

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Žiline, ako súd odvolací, v senáte zloženom z predsedníčky senátu Mgr. Kataríny Beniačovej a členiek senátu JUDr. Táne Rapčanovej a Mgr. Anny Mihálikovej, v právnom spore žalobcov: 1/ Urbárski spolumajitelia, pozemkové spoločenstvo Tvrdošín, so sídlom Trojičné námestie 185/2, 027 44 Tvrdošín, IČO: 170 573 302, 2/ Ing. O. R., nar. XX.XX.XXXX, bytom U. XXX, XXX XX Q., proti žalovanému: ŽIAREC, poľnohospodárske družstvo, so sídlom 027 44 Tvrdošín, IČO: 00 191 175, zastúpený splnomocneným zástupcom Mgr. Igorom Paliderom, advokátom so sídlom P. O., XXX XX W., v konaní o určenie vlastníckeho práva k nehnuteľnostiam, o odvolaní žalobcov v rade 1/ a 2/ proti rozsudku Okresného súdu Námestovo č. k. 2C/54/2010-785 zo dňa 11. septembra 2018, takto

rozhodol:

Rozsudok okresného súdu vo výrokoch I. a III. **p o t v r d z u j e .**

Odvolanie žalobcov v rade 1/ a 2/ proti výroku II. rozsudku okresného súdu **o d m i e t a .**

Žalovaný **m á** voči žalobcom v rade 1/ a 2/ nárok na náhradu trov odvolacieho konania v rozsahu 100 %.

o d ô v o d n e n i e :

1. Napadnutým rozsudkom súd prvej inštancie zamietol žalobu žalobcov v rade 1/ a 2/ (výrok I.) doručenú na súd 08.04.2010 v znení pripustenej zmeny uznesením súdu č. k. 2C/54/2010-289 zo 17.07.2015 (ďalej aj „žaloba“), ktorou sa domáhali určenia, že žalobca v rade 1/ je vlastníkom pozemkov v podiele 669827/999999-ín k celku zapísaných na liste vlastníctva č. XXXX pre kat. úz. a Obec Q. pod A ako parcely registra „C“ bližšie špecifikované v bode 1 odôvodnenia napadnutého rozsudku pod B 141 na meno žalovaného v rade 2/. Návrh na prerušenie konania zamietol (II.) a zároveň rozhodol o trovách konania tak, že žalovanému v rade 2/ priznal proti žalobcom v rade 1/ a 2/ nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 % (výrok III.).

2. Uznesením č. k. 2C/54/2010-288 konajúci súd zastavil konanie o žalobe voči žalovanému v rade 1/ z dôvodu späťvzatia žaloby v tejto časti žalobcami a v súvislosti s čiastočným zastavením konania rozhodol aj o trovách konania. Nasledujúc toto rozhodnutie, odvolací súd v záhlaví svojho rozhodnutia žalovaného v rade 2/ označil len ako žalovaného. Ak sa ďalej v texte uvádza žalovaný v rade 2/ ide podľa preznačenia o žalovaného - ŽIAREC, poľnohospodárske družstvo.

3. Z odôvodnenia napadnutého rozsudku vyplýva, že po vykonanom dokazovaní okresný súd aplikoval na zistený skutkový stav ustanovenia § 139 písm. c/ CSP a § 9 ods. 1, ods. 11 a § 12 ods. 1 zákona č. 97/2013 Z. z. o pozemkových spoločenstvách (ďalej len „zákon č. 97/2013 Z. z.“) a dospel k nasledovným záverom: V súdenom prípade sa žalobca v rade 1/ domáhal určenia vlastníckeho práva k nehnuteľnostiam zapísaným na LV č. XXXX pre Obec a kat. úz. Q.. Z odôvodnenia žaloby v znení jej pripustenej zmeny vyplynulo, že žalobca v rade 2/ svoj nárok, ktorý nepremietol do navrhovaného

výroku žalobnej žiadosti (do petitu), v podstate odôvodnil tým, že na základe splnomocnenia podielových spoluvlastníkov označeného pozemkového spoločenstva zo dňa 02.08.1992 týchto zastupoval v konaní o vydaní nehnuteľností podľa zákona č. 229/1991 Zb. Z listu vlastníctva č. XXXX pred kat. úz. a Obec Q. súd zistil, že žalobca v rade 2/ je spoluvlastníkom spoločnej nehnuteľnosti o veľkosti podielu 802/999999-ín, pričom žalobca v rade 2/ netvrdil, že by mu mal prislúchať podiel v inom rozsahu. Súčasne netvrdil ani dôvod, na základe ktorého mal získať vlastnícke právo k pozemkom, ktoré sú predmetom sporu nad rozsah zapísaného podielu. Netvrdil a nepredložil súdu žiaden právny titul. Keďže žalobca v rade 2/ ohľadom právneho dôvodu a titulu nadobudnutia jeho vlastníckeho práva k sporným nehnuteľnostiam súdu neponúkol relevantné skutkové tvrdenia a neponúkol o nich dôkaz, čo sa navyše nepremietlo do jeho žalobnej žiadosti (petitu), súd jeho žalobu zamietol. Samotný odkaz na splnomocnenie žalobcu v rade 2/ ostatnými podielovými spoluvlastníkmi na ich zastupovanie v tzv. reštitučnom konaní o vydaní nehnuteľností v zmysle zákona č. 229/1991 Zb. nepostačovalo na unesenie bremena tvrdenia a bremena dôkazu a teda na úspech žaloby. Ak žalobca v rade 2/ vystupoval ako štatutárny zástupca žalobcu v rade 1/, nemohol sa zároveň domáhať určenia vlastníctva k totožnému predmetu sporu ako žalobca v rade 1/, keďže by išlo o dva navzájom si odporujúce výroky.

4. Vo vzťahu k žalobcovi v rade 1/ sa konajúci súd primárne zaoberal jeho aktívnou vecnou legitimitáciou a nedostatkom naliehavého právneho záujmu ako námietok vznesených zo strany žalovaného. V konaní nebolo sporným, že žalobca v rade 1/ si uplatnil nárok na vydanie nehnuteľností podľa zákona č. 229/1991 Zb., o ktorom bolo naposledy rozhodnuté rozhodnutím Okresného úradu Námestovo z 11.11.2015 č. j. OÚ-NO-PLO- 015-000421/dam, ktoré bolo na základe podanej žaloby zrušené rozsudkom Krajského súdu v Žiline z 27.01.2017 č. k. 29Sp/22/2016-639. V tejto súvislosti súd uviedol, že žalobca v rade 1/ si v dňoch 25.05.1992, 14.12.1992 a 05.01.1993 uplatnil nárok na vydanie nehnuteľností podľa zákona č. 229/1991 Zb., medzi nimi aj nehnuteľnosti zapísané v protokole č. 1 v kat. úz. Q.. Rozhodnutím Okresného úradu v Tvrdošíne č. 97/01675-013 z 29.09.1997 bol schválený zjednodušený register pôvodného stavu v kat. úz. Q. (ZRPS) a ešte predtým bol bývalým Pozemkovým úradom v Dolnom Kubíne (okrem ďalších) vydané rozhodnutie č. ROK 194-1-A1/1995 z 24.01.1995, ktorým bola schválená dohoda o vydaní nehnuteľnosti oprávneným osobám z dôvodu uvedeného v § 6 ods. 1 písm. d/ zákona č. 229/1991 Zb., na základe ktorého bol žalovaný v rade 2/ (v záhlaví rozsudku označený už len ako „žalovaný“, poznám. odvol. súdu) zapísaný ako vlastní nehnuteľností na LV č. XXXX. Ide o nepopretú skutočnosť tvrdenú žalobcami v žalobe. Uvedený nárok bol teda predmetom konania o navrátenie vlastníctva k pozemkom - v tzv. reštitučnom konaní, o ktorom, ako bolo zistené z tvrdení strán sporu a citovaného rozhodnutie správneho súdu, nebolo rozhodnuté. Za danej situácie, keď ešte nebolo rozhodnuté v tzv. reštitučnom konaní o vydaní sporných nehnuteľností žalobcovi v rade 1/ podľa zákona č. 229/1991 Zb., nemôžu sa žalobcovia v rade 1/ a 2/ (ďalej aj „žalobcovia“) domáhať na základe určovacej žaloby podľa všeobecných ustanovení Občianskeho zákonníka navrátenia/určenia vlastníctva. Ide tu o konkurenciu práva na navrátenie vlastníctva na základe tzv. reštitučného zákona č. 229/1991 Zb. a deklarovanie vlastníctva v zmysle § 132 a nasl. Občianskeho zákonníka. Postup podľa všeobecného právneho predpisu (Občianskeho zákonníka) je možný iba vtedy, ak v špeciálnom (reštitučnom) predpise chýba osobitná právna úprava. Uvedené nevyplýva ani zo žaloby ani z tvrdenia žalobcov. Zhodne uvádzali, že na Okresnom úrade Námestovo, pozemkový a lesný odbor sa vedie reštitučné konanie pod č.j. OÚ-NO-PLO- 015-000421/dam, ktorého predmetom sú aj nehnuteľnosti, ku ktorým sa žalobcovia domáhajú určenia vlastníckeho práva (z vyjadrenia splnomocneného zástupcu žalobcov na pojednávaní 27.06.2017 vyplynulo, že z opatrnosti si uplatnili ten istý nárok v tomto aj reštitučnom konaní), čo bolo napokon aj dôvodom ich procesného návrhu na prerušenie tohto súdneho konania. Podľa názoru súdu prvej inštancie, ak v reštitučnom konaní o nároku žalobcu v rade 1/ ako oprávnenej osoby o vydaní nehnuteľností nebolo právoplatne rozhodnuté, žalobca v rade 1/ nemôže mať naliehavý právny záujem na žiadanom určení podľa všeobecného právneho predpisu (§ 137 písm. c/ CSP. V tomto smere poukázal na rozhodnutie NS SR sp. zn. 4Cdo/130/2007 z 25.02.2009.

5. Žalobu žalobcu v rade 1/ považoval za nedôvodnú aj s odkazom na ustanovenie § 9 ods. 11 zákona č. 97/2013 Z. z. Bolo nesporným, že žalobca 1/ je pozemkovým spoločenstvom, ktorého členmi sú všetci spoluvlastníci spoločnej nehnuteľnosti alebo spoločne obhospodarovanej nehnuteľnosti. Len títo by sa mohli domáhať určenia vlastníckeho práva k sporným nehnuteľnostiam za predpokladu, že podiel žalobcu v rade 1/ ako spoločenstva na spoločnej nehnuteľnosti alebo na spoločne obhospodarovanej nehnuteľnosti by presiahol 49 %. Žalobca v rade 1/ nepreukázal, že jeho podiel nepresiahol 49 %, a preto má aj on (nielen jeho podieloví spoluvlastníci) právo domáhať sa svojho nároku - určenia vlastníctva k sporným nehnuteľnostiam, teda, že mu svedčí aktívna vecná legitimitácia. Keďže nepreukázal, že mu

svedčí nárok vyplývajúci z hmotného práva, súd musel jeho žalobu pre nedostatok aktívnej vecnej legitímácie zamietnuť. Súd dodal, že až novelou zákona č. 97/2013 Z. z. vykonanou zákonom č. 110/2018 Z. z. sa zákaz prevodu spoluvlastníckeho podielu na spoločenstvo obmedzil nad podiel spoločenstva o veľkosti 49 % podielu na spoločnej nehnuteľnosti. Až do 01.07.2018 (kedy nadobudla účinnosť táto novela) bol prevod alebo prechod vlastníckeho práva na spoločenstvo úplne zakázaný.

6. Žalobcovia sa domáhali prerušenia konania podľa § 162 ods. 1 písm. a/ CSP práve z dôvodu, že prebieha správne konanie - tzv. reštitučné konanie, v ktorom sa má riešiť otázka, ktorá môže mať význam pre rozhodnutie súdu. Okresný súd konštatoval, že vo vzťahu k predmetu konania neexistuje žiadna prejudicialita, ktorú by súd nebol oprávnený riešiť a ktorá by bránila súdu vo veci samej rozhodnúť, prípadne ktorej posúdenie by patrilo výlučne tomuto správne orgánu, ktorý by bol pre súd v danej veci záväzný. Úlohou všeobecného súdu v konaní o určenie vlastníctva je zistenie právneho dôvodu a titulu strany sporu, od ktorého odvodzuje svoje vlastnícke právo k spornej nehnuteľnosti. Podľa názoru súdu ide skôr o konkurenciu práva, o ktorej sa vyjadroval v spojení s otázkou naliehavého právneho záujmu žalobcov na žiadanom určení. Konštatoval, že neboli splnené podmienky na prerušenie konania, a preto súd návrh zamietol. Z obsahu procesného návrhu mal za to, že žalobcovia sa týmto domáhali prerušenia konania skôr z dôvodu podľa § 164 CSP (t.j. fakultatívneho prerušenia), ktorého zmyslom je najmä hospodárnosť konania. Vzhľadom na priebeh reštitučného konania, ako aj tejto veci, vyjadril presvedčenie o nevhodnosti prerušenia konania a tento návrh zamietol v spojení s rozhodnutím vo veci samej podľa § 162 ods. 3 CSP. Poznámene, že o návrh žalobcov na prerušenie konania rozhodol pôvodne uznesením č. k. 2C/54/2010-697 zo dňa 10.07.2017, ktorým návrh zamietol. Opätovne o ňom rozhodoval, pretože jeho rozhodnutie bolo zrušené uznesením Krajského súdu v Žiline zo dňa 16.01.2018 sp. zn. 5Co/14/2018 a vrátené na ďalšie konanie a rozhodnutie. Pri rozhodovaní o tomto návrhu zaobstaral doklady relevantné pre posúdenie návrhov, pričom časť obsahu spisu v podobe rozhodnutí bola predkladaná samotnými stranami sporu. Vzhľadom na prijaté skutkové a právne závery nepovažoval za potrebné doplniť dokazovanie podľa návrhov žalobcov - oboznámením s obsahom spisu 6C/27/2009, zákonnými článkami prijatými za Rakúsko-Uhorska v 19. a 20. storočí, preto tieto dôkazy nevykonával.

7. O nároku na náhradu trov konania súd rozhodol podľa § 262 ods. 1 CSP v spojení s § 255 ods. 1 CSP a žalovanému 2/, ktorý mal plný úspech vo veci, priznal proti žalobcom 1/ a 2/ plnú náhradu trov konania, o výške ktorej bude rozhodnuté po právoplatnosti rozhodnutia vo veci samostatným rozhodnutím.

8. Proti všetkým výrokom tohto rozsudku podali riadne a včas odvolanie žalobcovia v rade 1/ a 2/ prostredníctvom svojho splnomocneného zástupcu z dôvodov špecifikovaných v jeho obsahu a žiadali v zmysle § 389 ods. 1 písm. b/, c/ CSP zrušiť rozsudok okresného súdu vo všetkých výrokoch a vec mu vrátiť na nové konanie a rozhodnutie. Súčasne si uplatnili náhradu trov konania v rozsahu 100 %. V dôvodoch opravného prostriedku odvolateľa namietali: 1. nesprávne označenie žalovaného v rade 2/, a to v jeho názve, ktorý mal byť písaný veľkými písmenami (namiesto „Žiarec“ má byť „ŽIAREC“) a v tomto smere požiadal o vydanie opravného uznesenia; 2. neurčitosť výrokov č. I a II, pretože z nich nevyplýva, čo konkrétne žiadal žalobca rade 1/ a žalobca v rade 2/ svojím žalobným návrhom, ktorý bol zamietnutý, resp. či (koho) návrh na prerušenie konania bol zamietnutý a čo bolo obsahom tohto návrhu na prerušenie konania; 3. zo zápisnice o pojednávaní konanom dňa 11.09.2018 je zrejme, že súd prvej inštancie neposkytol stranám konania žiadne poučenie podľa § 181 ods. 2 CSP, žalobcovia nemali vedomosť, ktoré skutkové tvrdenia súd pokladal za sporné resp. za nesporné, ktoré dôkazy vykoná a ktoré nevykoná. Súd neoznámil stranám konania svoje predbežné právne posúdenie. Takýmto nesprávnym postupom súdu bolo porušené právo žalobcov na súdne konanie, bolo im znemožnené predložiť dôkazy na sporné skutočnosti a reagovať na právne posúdenie vecí súdom, a preto ide o prekvapivé rozhodnutie súdu a postup súdu v rozpore s kogentným ustanovením § 181 ods. 2 CSP; 4. súd prvej inštancie vo veci rozhodol predčasne bez dostatočného zistenia skutkového stavu veci, pretože nevykonával všetky dôkazy potrebné na jeho zistenie: - neoboznámil spis Okresného súdu Námestovo č. k. 6C/27/2009, ktorým by sa preukázala pravdivosť tvrdení žalobcu, že žalovaný v rade 2/ (v texte už len „žalovaný“) nie je a ani nikdy nebol právnym nástupcom bývalého JRD v Tvrdošíne, a preto sa nikdy platne nemohol stať vlastníkom a ani spoluvlastníkom nehnuteľností, ktoré sú v súčasnosti zapísané na liste vlastníctva č. XXXX kat. úz. Q. a že rozhodnutia správnych orgánov, ktorými mu boli priznané vlastnícke práva k týmto nehnuteľnostiam, sú nesprávne, - neoboznámil spis Okresného úradu Námestovo - odbor pozemkový a lesný o reštitučnom konaní k nehnuteľnosti, hoci mu ho nariadil ako dôkaz vykonať odvolací súd v uznesení KS v Žiline sp. zn. 5Co/14/2018 zo dňa 16.01.2018 (ktorým zrušil

rozhodnutie konajúceho súdu o zamietnutí návrhu na prerušenie konania), uspokojil sa len s tým, že mu správny orgán zaslal tri žiadosti žalobcu v rade 1/ z rokov 1991 a 1992 bez akejkoľvek zmeny skutkového stavu veci oproti skutkovému stavu veci, ktorý existoval v čase vydania uznesenia odvolacieho súdu, súd prvej inštancie bezdôvodne nerešpektoval právny názor odvolacieho súdu, - bezdôvodne sa neoboznámil so spisom Krajského súdu v Žiline č. k. 29Sp/22/2016, hoci sú v ňom založené aj také listinné doklady, ktoré nie sú založené v spise správneho orgánu. Z rozsudku správneho súdu je zrejmé, že správny orgán v reštitučnej veci postupuje nezákonne a navyše veľmi pomaly, toto konanie prebieha už 27 rokov. Neoboznámil spis Okresného úradu Tvrdošín - odbor pozemkový, poľnohospodárstva a lesného hospodárstva č. j. 97/01675-013 o schválení zjednodušeného registra pôvodného stavu, ktorým by bolo preukázané, že rozhodnutie zo dňa 29.09.1997 sa do dnešného dňa nestalo právoplatným, a tak žalovanému v rade 2/ chýba právny titul, na základe ktorého bol zapísaný na list vlastníctva č. XXXX kat. úz. Q.. Neoboznámil zákonný článok XIX/1898 a zákonný článok X/1913. Súd vyššie uvedené dôkazy bezdôvodne nevykonal, hoci ich vykonanie bolo potrebné pre zistenie skutkového stavu veci. Tým zaťažil konanie procesnou vadou brániacou správne právne posúdeniu veci. V bode 15. odôvodnenia napadnutého rozsudku sa iba jednou vetou zaoberal návrhmi na vykonanie dokazovania. Neodôvodnil, z akých konkrétnych dôvodov nevykonal jednotlivé navrhnuté dôkazy. Aj keď rozhodnutie o tom, ktoré z navrhnutých dôkazov budú vykonané, patrí súdu, tento nemôže návrhy účastníkov konania na vykonanie dokazovania prehliadať. Súd týmito návrhmi na vykonanie dokazovania nebol viazaný a nemusel ich vykonať, ale bolo jeho povinnosťou v odôvodnení rozsudku presvedčivo odôvodniť, prečo nevykonal tieto navrhnuté dôkazy. V dôsledku nevykonania týchto dôkazov nedostatočne zistil skutkový stav veci, na základe vykonaných dôkazov dospel k nesprávnym skutkovým zisteniam, čo naplnia odvolacie dôvody podľa § 365 ods. 1 písm. e/, f/ CSP.

Ďalej namietal, že súd prvej inštancie nerešpektoval právny názor Ústavného súdu Slovenskej republiky uvedený v nález Sp III. ÚS 194/2012-50 zo dňa 02.07.2013, ktorý je záväzný pre všetky všeobecné súdy, a tým bolo porušené právo žalobcov na spravodlivý proces. V rozpore s týmto nálezom je názor súdu prvej inštancie o nedostatku aktívnej legitímácie na podanie žaloby a odvolateľ v tomto smere poukázal na podrobný historický vývoj Urbárskeho spoločenstva Tvrdošín z označeného nálezu. Keďže podľa právneho názoru Ústavného súdu SR žalobca v rade 1/ nikdy nestratil svoje vlastnícke právo k nehnuteľnostiam, nemohol toto právo získať žalovaný v rade 2/. Žalovaný v rade 2/ nemohol toto vlastnícke právo k nehnuteľnostiam následne platne previesť na ďalšie subjekty. Žalobca v rade 1/ má preto naliehavý právny záujem na požadovanom určení aj aktívnu legitímáciu v tomto konaní. Žalobca v rade 2/ ako spolupodielnik žalobcu rade 1/ (a predseda výboru žalobcu 1/ a splnomocnený zástupca žalobcu 1/) má taktiež naliehavý právny záujem na požadovanom určení a aj aktívnu legitímáciu v tomto konaní. Právny názor súdu prvej inštancie je preto nesprávny. K odvolaniu predložil listinné doklady preukazujúce opodstatnenosť žaloby. Bez toho, aby sa súd prvej inštancie oboznámil s celým obsahom spisu Okresného úradu Námestovo - pozemkový a lesný odbor, nemohol správne rozhodnúť o tom, či je toto súdne konanie potrebné, alebo nie je potrebné prerušiť až do skončenia tohto správneho konania. Vzhľadom na nesprávnosť výroku č. I namietal nesprávnosť aj výroku č. III tohto rozsudku o trovách konania. Osobitne namietal nesprávnosť tohto výroku, ktorý nie je v súlade s ustanovením § 262 CSP a platnou súdnou judikatúrou, poukázal na uznesenie NS SR sp. zn. 6Cdo 222/2016 zo dňa 23.03.2017, z ktorého vyplýva, že správna formulácia výroku o náhrade trov konania má obsahovať aj formuláciu, že o výške tejto náhrady bude rozhodnuté súdom prvej inštancie samostatným uznesením.

9. Pri rešpektovaní procesného postupu v zmysle § 373 ods. 3 CSP súdom prvej inštancie, žalovaný sa nevyjadril k odvolaniu žalobcov.

10. Dňa 23. apríla 2020 o 20:16 hod. (termín verejného vyhlásenia rozsudku odvolacím súdom bol stanovený na 24.04.2020 o 9.00 hod.) doručili žalobcovia v rade 1/ a 2/ do podateľne Krajského súdu v Žiline stanovisko k predmetnej veci v elektronickej podobe bez autorizácie podľa osobitného predpisu (neskôr toto podanie bolo súdu doručené aj v jeho písomnej podobe dňa 29.04.2020, pozn. odvolacieho súdu). Z predmetného stanoviska vyplynulo, že žalovaný sa do dnešného dňa nevyjadril k podanému odvolaniu žalobcov. S odvolaním sa na princíp rovnosti zbraní a princíp kontradiktórnosti civilného sporového konania čl. 6 a 9 Základných princípov CSP namietal, že súd prvej inštancie v priebehu konania nedoručil žalobcom všetky vyjadrenia žalovaného so všetkými prílohami, pričom opakovane postup súdu prvej inštancie namietali ako rozporný s prísnou a formálnou kontradiktórnosťou konania vyplývajúcej z nálezov Ústavného súdu SR a z rozsudkov ESLP. Opakovane poukázali na nález Ústavného súdu SR sp. zn. III. ÚS 194/2012-50 zo dňa 02.07.2013 a jeho záväznosť ako aj na ustanovenie § 16 ods. 1 zákona č. 97/2013 Z. z., v zmysle ktorého je výbor výkonným a štatutárnym

orgánom spoločenstva a na jeho oprávnenia konať za členov spoločenstva, z ktorého vyvodil, že výbor žalovaného 1/ (správne by malo byť v nasledujúcom texte uvedené „žalobca v rade 1/“ poznám. odvolacieho súdu) bol oprávnený konať za členov pozemkového spoločenstva žalovaného 1/ v tomto súdnom konaní a žalovaný má preto aktívnu legitimáciu v tomto konaní a bol riadne zastúpený. V celom rozsahu zotrvali na doterajších vyjadreniach, s ktorými sa súd prvej inštancie riadne nezaoberal a nevysporiadal v odôvodnení napadnutého rozsudku.

11. Krajský súd, ako súd odvolací (§ 34 CSP), preskúmal rozsudok okresného súdu v rozsahu a z dôvodov podaného odvolania (§ 379 CSP a § 380 CSP) a bez nariadenia pojednávania, (postupom podľa § 219 ods. 3 CSP v spojení s § 378 ods. 1 CSP a § 385 ods. 1 CSP a contrario) toto rozhodnutie vo výrokoch I. a III. v zmysle § 387 ods. 1 CSP ako vecne správne potvrdil a odvolanie žalobcov voči výroku II. napadnutého uznesenia podľa § 386 písm. c/ CSP odmietol.

12. Odvolací súd podrobne preskúmal všetky rozhodujúce otázky, ktoré boli vo veci vznesené a v plnom rozsahu sa stotožnil so skutkovými a právnymi závermi súdu prvej inštancie. Okresný súd v dostatočnom rozsahu zistil skutočnosti rozhodné pre posúdenie danej veci pre rozhodnutie o žalobe žalobcu, vecne správne rozhodol a svoje rozhodnutie odôvodnil v súlade s ust. § 220 až § 222 CSP. Odôvodnenie rozhodnutia okresného súdu je vecne správne, pričom v jednotlivostiach naň poukazuje aj odvolací súd. Z uvedených dôvodov sa krajský súd v odvolacom konaní obmedzil iba na konštatovanie správnosti dôvodov napadnutého rozhodnutia (§ 387 ods. 2 CSP). Takýto postup je v súlade s judikatúrou Ústavného súdu SR, v zmysle ktorej odôvodnenia rozhodnutí prvoinštančného súdu a odvolacieho súdu nemožno posudzovať izolovane, pretože prvostupňové a odvolacie konanie z hľadiska predmetu konania tvoria jeden celok (pozri napr. III.ÚS 78/05, II.ÚS 264/08, IV.ÚS 372/08, IV.ÚS 350/09).

13. Súčasne odvolací súd preskúmal i námietky žalobcov uvedené v opravnom prostriedku a po ich preskúmaní dospel k záveru, že tieto nie sú dôvodné.

14. Krajský súd poukazuje na zodpovednosť žalobcov za obsahové vymedzenie svojho odvolania v spojitosti s nevyhnutnosťou odvolacieho súdu rešpektovať svoju viazanosť odvolacími dôvodmi (§ 380 ods. 1 CSP).

15. V podanom odvolaní žalobca okrem formálnych nedostatkov napadnutého rozsudku namietal nesprávny procesný postup súdu prvej inštancie v rozpore s ust. § 181 ods. 2 CSP a v tejto súvislosti porušenie práva žalobcov na súdne konanie, konkrétne nemožnosť žalobcov predložiť dôkazy na sporné skutočnosti a reagovať na právne posúdenie súdom a v konečnom dôsledku prekvapivosť rozhodnutia. Ďalej namietal predčasnosť rozhodnutia bez dostatočného zistenia skutkového stavu veci z dôkazov navrhnutých žalobcami, ako aj nedostatočné odôvodnenie nevykonaných dôkazov, ktoré nedostatky mali za následok nesprávnosť právneho posúdenia a rozhodnutia vo veci.

16. Na zdôraznenie správnosti rozhodnutia súdu prvej inštancie odvolací súd dodáva nasledovne. Primárne je potrebné zdôrazniť, že súd prvej inštancie zamietol žalobu pre nedostatok naliehavého záujmu na požadovanom určení. Odvolací súd zdôrazňuje, že určovacia žaloba má preventívny charakter. Predovšetkým prichádza do úvahy vtedy, keď jej prostredníctvom možno eliminovať stav ohrozenia práva alebo neistoty v právnom vzťahu, pričom k zodpovedajúcej náprave nemožno dospieť iným spôsobom. Ďalej sa uplatní v prípadoch, v ktorých určovacia žaloba účinnejšie než iné právne prostriedky zodpovedá obsahu a povahe príslušného právneho vzťahu a jej prostredníctvom možno dosiahnuť úpravu tvoriacu určitý právny rámec, ktorý je zárukou odvrátenia budúcich sporov medzi účastníkmi. Tieto funkcie určovacej žaloby korešpondujú s predpokladom naliehavého právneho záujmu. Ak nemožno v konkrétnom prípade očakávať splnenie týchto funkcií, nie je daný naliehavý právny záujem na určení. Absencia naliehavého právneho záujmu na požadovanom určení je prvoradým dôvodom, pre ktorý nemôže žaloba obstať. Pri zistení jeho absencie súdom je akékoľvek ďalšie dokazovanie vo veci nadbytočné. Existenciu naliehavého právneho záujmu na požadovanom určení musí v konaní preukázať žalobca. V prípade, že súd prvej inštancie dospeje k záveru, že žalobca nemá naliehavý právny záujem na požadovanom určení, bez ďalšieho rozhodne o zamietnutí žaloby. V opačnom prípade vykoná dokazovanie na základe návrhov obidvoch procesných strán a následne vo veci rozhodne.

17. V konaní bolo nesporné, že ohľadne sporných nehnuteľností stále prebieha reštitučné konanie v zmysle zákona č. 229/1991 Zb. na príslušnom pozemkovom úrade (v čase rozhodovania súdu prvej inštancie v štádiu po zrušení rozhodnutia pozemkového úradu v správnom súdnom konaní a vrátení veci na ďalšie konanie a rozhodnutie). Na tom základe, že voči žalovanému je žalobcom v rade 1/ uplatnený reštitučný nárok na vydanie sporných pozemkov, súd prvej inštancie nemohol rozhodnúť inak, ako žalobu žalobcov ako predčasne podanú zamietnuť, keďže o nároku žalobcu v rade 1/ na vydanie sporných nehnuteľností nebolo v reštitučnom konaní právoplatne rozhodnuté príslušným pozemkovým úradom. Naliehavosť právneho záujmu na takomto určení je daná až vtedy, ak je v spore o určenie vlastníckeho práva toto právo preukázané. Správne súd prvej inštancie poukázal na konkurenciu reštitučnej a vlastníckej žaloby a princípu, ktorým sa táto konkurencia riadi. V dôsledku princípu, podľa ktorého tam, kde existuje špeciálna právna úprava (reštitučné predpisy), nemožno použiť úpravu všeobecnú (úpravu podľa Občianskeho zákonníka), žalobou o určenie vlastníckeho práva nemožno obchádzať účel a zmysel reštitučného zákonodarstva a žalobca v danom prípade nemá právny záujem na požadovanom určení vlastníctva tam, kde podľa týchto predpisov bolo možné uplatniť nárok na vrátenie veci a nárok uplatnený nebol, alebo z nejakých dôvodov takejto požiadavke nebolo vyhovené. V posudzovanom prípade ide o situáciu, že reštitučný nárok uplatnený bol, len o ňom doteraz nebolo právoplatne rozhodnuté. Preto nemožno súhlasiť s postupom žalobcov, že pod zámenkou akejsi „opatrnosti“ popri správnom konaní obstojí aj súdne konanie. Uplatnenie reštitučného nároku je hmotnoprávnym úkonom, ktorý oprávnená osoba musí vykonať/vykonať na príslušnom orgáne štátnej správy (pozemkovom úrade) a zároveň vyzve/vyzvala povinnú osobu na vydanie veci. Reštitučný nárok na vydanie veci znamená iba obnovu predchádzajúceho stavu a zakladá právo oprávnenej osoby na vrátenie vlastníckeho práva. Až po realizácii tohto práva na „vydanie veci“ v zmysle reštitučných zákonov si môže oprávnená osoba počínať ako vlastníč veci, t.j. domáhať sa vydania veci v zmysle jej faktického odovzdania, resp. vypratania, teda realizovať vlastnícke právo v celom jeho rozmere.

18. Reštitučné predpisy vychádzali z domnienky, že vec prešla v rozhodnom období na štát, a to aj v prípadoch jej prevzatia bez právneho dôvodu, pričom oprávnené osoby, ktoré si uplatnili nárok podľa týchto predpisov sa stali vlastníčmi veci až jej vydaním. Bez ohľadu na to, akým spôsobom prešla na štát, len v prípadoch, ktoré sú v reštitučných predpisoch výslovne ustanovené za splnenia aj ďalších v nich uvedených podmienok bol daný dôvod na vrátenie veci. Tým bola súčasne vylúčená možnosť uplatniť toto právo inak, teda podľa všeobecných predpisov, pretože reštitučná úprava je vo vzťahu k všeobecnej špeciálnou úpravou. Len pre úplnosť (bez vzťahu k predmetu sporu) odvolací súd udáva, že v praxi súdov sa objavujú aj názory a rozhodnutia vrátane rozhodnutí najvyššej súdnej autority, že ak už režim reštitučných zákonov neplatí pre určité osoby či prípady, potom platí úprava všeobecná, t.j. Občiansky zákonník. Inak povedané, rešpektujúc zásadu *lex specialis derogat legi generali*, aplikácia všeobecných predpisov (podľa Občianskeho zákonníka vrátane jeho ustanovení o ochrane vlastníckeho práva) nastupuje až sekundárne po uplynutí reštitučných lehôt ochrany vlastníckeho práva (žalobou o určenie, resp. o vydanie veci).

19. Zhrnúc vyššie uvedené odvolací súd sa stotožnil s názorom súdu prvej inštancie o absencii naliehavého právneho záujmu na požadovanom určení. Z tohto dôvodu postupoval súd prvej inštancie správne, keď po zistení nedostatku naliehavého právneho záujmu žalobu žalobcu v rade 1/ v celom rozsahu zamietol. Následne dôvody, ktoré viedli súd prvej inštancie k zamietnutiu žaloby mali dopad aj na rozsah vykonaného dokazovania vo veci.

20. Súd je subjektom, ktorý určuje čo sa bude dokazovať, ako bude dokazovanie prebiehať, ktoré skutočnosti bude považovať za preukázané a ktoré dôkazy vykoná. Súd nemusí vykonať všetky dôkazy navrhnuté stranou sporu. Výber dôkazov, ktoré sa budú v rámci dokazovania vykonávať je výlučne na súde (§185 ods. 1 CSP). Súd je povinný súčasne dbať na to, aby nevyklúčil taký dôkaz, ktorý má potenciál preukázať rozhodný skutkový poznatok tvrdený stranou, ak tento poznatok nebude preukazovať iným dôkazom. O vykonaní alebo nevykonaní navrhnutého dôkazu súd rozhoduje priebežne počas konania, pričom svoje rozhodnutie o nevykonaní dôkazu je povinný uviesť v odôvodnení meritórneho rozhodnutia (§220 ods. 2 CSP). V odôvodnení svojho rozhodnutia súd prvej inštancie sa výslovne zmienil o zamietnutí návrhov na vykonanie dokazovania - oboznámením obsahu spisu konajúceho súdu 6 C/27/2009 a zákonných článkov prijatých ešte za Rakúsko-Uhorska v 19. a 20. storočí. Odvolávajúc sa na vyššie uvedené, pri absencii naliehavého právneho záujmu na požadovanom určení je akékoľvek ďalšie dokazovanie vo veci nadbytočné. Preto absencia formálneho rozhodnutia o zamietnutí aj ďalších návrhov žalobcov na vykonanie dokazovania je bez akéhokoľvek dopadu na

správnosť vecného rozhodnutia vo veci samej. Na tomto základe možno konštatovať, že súd prvej inštancie vykonal dokazovanie zákonným spôsobom v rozsahu potrebnom na rozhodnutie vo veci a odvolacie námietky žalovaného k spôsobu vykonania a vyhodnotenia dokazovania okresným súdom z uvedených dôvodov krajský súd vyhodnotil ako nedôvodné. Vzhľadom na absenciu naliehavého právneho záujmu na požadovanom určení nie je dôvodné, aby sa odvolací súd zaoberal argumentáciou a dôkazmi, na ktoré odvolatelia poukázali vo svojom opravnom prostriedku.

21. Osobitne vytknutý nedostatok odvolateľov k nedostatočne zistenému skutkovému stavu veci - neoboznámenie spisu Okresného úradu Námestovo, odbor pozemkový a lesný o reštitučnom konaní vo vzťahu k procesnému návrhu na prerušenie konania je bez právneho významu. Vo vzťahu k výroku o opätovnom zamietnutí návrhu na prerušenie konania (postupom podľa § 162 ods. 3 CSP) smerujúce odvolanie žalobcov súdu s poukazom na ust. § 386 písm. c/ CSP odvolací súd odmietol. Civilný sporový poriadok nedáva procesnú možnosť preskúmať na podklade odvolania rozhodnutie súdu o zamietnutí návrhu na prerušenie konania. Podľa § 357 písm. n/ CSP je odvolanie prípustné len proti uzneseniu súdu prvej inštancie o prerušení konania podľa § 162 ods. 1 písm. a/ a § 164, t.j. len kladnému rozhodnutiu.

22. Aj keď zo zápisnice o pojednávaní zo dňa 11.09.2018 výslovne nevyplýva splnenie procesnej povinnosti súdu podľa § 181 ods. 2 CSP zároveň z nej nevyplýva ani žiadna výhrada zástupcu žalobcov voči jej nesplneniu, hoci bol prítomný na tomto pojednávaní. Súčasne je potrebné pripomenúť, že takúto procesnú povinnosť má súd bezprostredne po otvorení pojednávania vo veci a prednesení podstatných obsahov strán sporu k veci (žaloby a vyjadrenia k nej), pričom v danom prípade už išlo o rozpojdnávanú vec a vyššie namietaná požiadavka nebola ani vznesená právnym zástupcom voči súdu. Z rozhodovacej činnosti NS SR (uznesenie NS SR sp. zn. 6Cdo17/2017 zo dňa 22.02.2017) vyplýva, že prípadné porušenie procesnej povinnosti súdu podľa § 181 ods. 2 CSP nie je porušením práva strany na spravodlivý proces, pretože definitívne stanovisko k procesnému postupu, vykonaniu dôkazov a ich vyhodnoteniu súd prvej inštancie poskytuje v meritornom rozhodnutí. Prípadné nedostatky v procesnom postupe prvoinštančného súdu tak môžu byť predmetom odvolania ako riadneho opravného prostriedku, ktorý žalobca v predmetnej veci aj využil.

23. K otázke aktívnej vecnej legitímácie žalobcu v rade 1/ sa žiada uviesť, že žalobca sa domáhal určenia vlastníctva k sporným nehnuteľnostiam ako pozemkové spoločenstvo, právnická osoba s vlastnou právnou subjektivitou, nedomáhal sa určenia, že vlastníckymi sporných nehnuteľností sú jednotliví členovia pozemkového spoločenstva (v tomto smere súd prvej inštancie nepripustil zmenu žaloby). Takto uplatnenému nároku zodpovedá aj záver okresného súdu o nepreukázaní aktívnej vecnej legitímácie pozemkového spoločenstva, že mu svedčí nárok z hmotného práva, t.j. domáhať sa určenia vlastníctva k sporným nehnuteľnostiam (§9 ods. 11 zákona č. 97/2013 Z.z. o pozemkových spoločenstvách). Zákonné obmedzenie pre nadobúdanie vlastníckeho práva k podielu na spoločnej nehnuteľnosti alebo spoločne obhospodarovanej nehnuteľnosti spoločenstvom sa vzťahuje práve na tie prípady, v ktorých by spoločenstvo nadobúdalo podiely na takej spoločnej nehnuteľnosti alebo spoločne obhospodarovanej nehnuteľnosti, ktorá patrí členom tohto spoločenstva.

24. Osobitne odvolací súd uvádza, že sa stotožnil s dôvodmi súdu prvej inštancie, pre ktoré bola zamietnutá žaloba voči žalobcovi v rade 2/ a tieto sú uvedené v bode 11. odôvodnenia napadnutého rozsudku, na ktorý v plnom rozsahu odkazuje.

25. Pre úplnosť odvolací súd zdôrazňuje, že do práva na spravodlivý proces nepatrí právo strany sporu, aby sa všeobecný súd stotožnil s jej právnymi názormi, navrhovaním a hodnotením dôkazov (IV. ÚS 252/04), ani právo na to, aby bola strana pred všeobecným súdom úspešná, teda aby sa rozhodlo v súlade s jej požiadavkami (I. ÚS 50/04). Do obsahu základného práva podľa článku 46 ods. 1 Ústavy a práva na spravodlivý proces podľa článku 6 ods. 1 Dohovoru nepatrí ani právo strany sporu vyjadrovať sa k spôsobu hodnotenia ňou navrhnutých dôkazov súdom, prípadne sa dožadovať ňou navrhnutého spôsobu hodnotenia dôkazov (II. ÚS 3/97, II. ÚS 251/03). Posúdenie návrhu na vykonanie dokazovania, rozhodnutie, ktoré z dôkazov budú v rámci dokazovania vykonané, je vždy vecou súdov (§ 185 ods. 1 CSP), a nie strán sporu.

26. K základným právam účastníka konania obsiahnutým v práve na spravodlivý proces, patrí právo na uvedenie dostatočných dôvodov, na ktorých je rozhodnutie založené. Po vykonaní a vyhodnotení

dokazovania zákonným spôsobom a v potrebnom rozsahu súd prvej inštancie vydal vecne správne rozhodnutie, ktoré zodpovedajúcim spôsobom v zmysle ust. § 220 až § 222 CSP, aj správne a presvedčivo odôvodnil. Z ustálenej judikatúry Ústavného súdu Slovenskej republiky vyplýva, že všeobecný súd nemusí dať v odôvodnení svojho rozhodnutia odpoveď na všetky otázky nastolené účastníkom konania (teraz strany sporu - poznámka odvolacieho súdu), ale iba na tie, ktoré majú pre vec podstatný význam, prípadne dostatočne objasňujú skutkový a právny základ rozhodnutia bez toho, aby zachádzali do všetkých detailov sporu uvádzaných účastníkmi konania. Preto odôvodnenie rozhodnutia všeobecného súdu (prvostupňového, ale aj odvolacieho), ktoré stručne a jasne objasní skutkový a právny základ rozhodnutia, postačuje na záver o tom, že z tohto aspektu je plne realizované základné právo účastníka na spravodlivý proces (napr. III. ÚS 115/2003). Námieta žalobcu o arbitrárnosti napadnutého rozhodnutia je preto nedôvodná.

27. Formálne nedostatky, pokiaľ ide o názov žalovaného v záhlaví napadnutého rozhodnutia ako aj formulovanie výrokov rozhodnutia súdu prvej inštancie vyhodnotil odvolací súd ako nedôvodné. Dáva do pozornosti súdu prvej inštancie inú zrejmu nesprávnosť v označení žalovaného (v napadnutom rozhodnutí žalovaného v rade 2/) bez dopadu na jeho identifikáciu a procesný postup podľa § 224 CSP. Odvolací súd sa nestotožnil s názorom odvolateľa na ním predstretú formuláciu výrokov rozhodnutia v podanom odvolaní. Z výroku rozhodnutia súdu musí vyplývať jasný, určitý a zrozumiteľný záver o spôsobe rozhodnutia súdu a zároveň musí spĺňať požiadavku stručnosti a prehľadnosti. Z tohto pohľadu formulácii výrokovej časti napadnutého rozhodnutia nie je možné vytknúť žiaden nedostatok.

28. Odvolací súd sa oboznámil aj so stanoviskom žalobcov v rade 1/ a 2/ doručeného bezprostredne pred termínom verejného vyhlásenia rozsudku odvolacieho súdu. Z hľadiska obsahu pokiaľ ide o námietky porušenia kontradiktórnosti konania pred súdom prvej inštancie odhliadnuc od všeobecnej formulácie tejto námietky poukazuje na ust. § 365 ods. 3 CSP. Pokiaľ odvolateľ odvolacie dôvody a dôkazy na ich preukázanie nedoplnil do uplynutia lehoty na podanie odvolania, na neskôr doplnené námietky môže odvolací súd prihliadať len za splnenia podmienok podľa § 366 CSP, čo v danom prípade nebolo naplnené. To isté platí aj k námietke, že žalobca v rade 1/ bol riadne zastúpený výborom a v konaní má aktívnu legitímáciu.

29. Odvolací súd ako vecne správny potvrdil aj od rozhodnutia vo veci samej závislý výrok o trovách prvoinštančného konania ako zodpovedajúci výsledku konania a aplikovaných ustanovení zákona. Vo vzťahu k odvolacej námietke voči tomuto výroku odvolací súd uvádza, že formulácia výroku o trovách konania t.j. kto, komu a v akom rozsahu má zaplatiť náhradu trov konania zodpovedá požiadavke zákona (§262 ods. 2 CSP), aby rozhodnutie súdu o nároku na náhradu trov konania v spojení s rozhodnutím o výške tejto náhrady bolo vykonateľné, teda aby bolo spôsobilým exekučným titulom pre prípadné vynútenie ním uloženej povinnosti. Obdobný názor prezentoval aj Najvyšší súd Slovenskej republiky v uznesení sp. zn. 6 Cdo 222/2016 zo dňa 23.03.2017. Odvolací súd je však na rozdiel od odvolacieho súdu toho názoru, že informácia o ďalšom procesnom postupe súdu, t.j., že následne bude o výške náhrady trov konania rozhodnuté súdom prvej inštancie samostatným uznesením (§ 262 ods. 2 CSP) je postačujúca v odôvodnení súdneho rozhodnutia a táto nemusí byť súčasťou jeho výrokovej časti.

30. O trovách odvolacieho konania rozhodol odvolací súd podľa § 255 ods. 1 CSP v spojení s ust. § 262 ods. 1 a § 396 ods. 1 CSP a žalovanému ako úspešnej procesnej strane priznal proti žalobcom v rade 1/ a 2/ nárok na ich náhradu v plnom rozsahu. O výške náhrady trov konania rozhodne súd prvej inštancie po právoplatnosti rozhodnutia, ktorým sa konanie končí samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník (§ 262 ods. 2 CSP).

31. Toto rozhodnutie senátu odvolacieho súdu bolo prijaté hlasovaním pomerom hlasov 3
(za) : 0 (proti).

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP).

Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak

- a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,
- b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu,
- c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,
- d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,
- e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo
- f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 CSP).

Dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky,

- a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe odvolacieho súdu,
- b) ktorá v rozhodovacej praxi odvolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo
- c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

Dovolanie v prípadoch uvedených v odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a) až n) (§ 421 ods. 1 a 2 CSP).

Dovolanie podľa § 421 ods. 1 nie je prípustné, ak

- a) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- b) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení v sporoch s ochranou slabšej strany neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- c) je predmetom dovolacieho konania len príslušenstvo pohľadávky a výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje sumu podľa písmen a) a b).

Na určenie výšky minimálnej mzdy v prípadoch uvedených v odseku 1 je rozhodujúci deň podania žaloby na súde prvej inštancie (§ 422 ods. 1 a 2 CSP).

Dovolanie len proti dôvodom rozhodnutia nie je prípustné (§ 423 CSP).

Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy.

Dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde (§ 427 ods. 1 a 2 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania ustanovených v § 127 ods. 1 CSP (ktorému súdu je určené, kto ho robí, ktorej veci sa týka, čo sa ním sleduje a podpísania) uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom.

Povinnosť podľa odseku 1 neplatí, ak je

- a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a

ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa (§ 429 CSP).

Rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, môže dovolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie dovolania (§ 430 CSP).